IERI ÎNCĂ ERA LI

Mesaj adresat Secretarului General al ONU

EXCELENȚEI SALE,
DOMNULUI BOUTROS GHALI,
SECRETAR GENERAL AL ONU,
NEW YORK

Stimate domnule Secretar General,

Sînt nevoit să mă adresez din nou domniei voastre, pentru a vă informa despre agravarea situației în partea răsăriteană a Republicii Moldova, ca urmare a violării acordurilor de încetare a focului și a implicării încă o dată în conflict a unităților Armatei a 14-a, aflate sub jurisdicția Federației Ruse și dislocate pe teritoriul republicii noastre.

O escaladare gravă a conflictului a avut loc în orașul Bender (Tighina) unde, după o serie de grave încălcări ale înțelegerilor de încetare a focului de către unitățile ilegale ale gardiștilor și de către alte unități paramilitare, acestea au atacat violent la 19 iunie sediul poliției din localitate. Pentru deblocarea acestui sediu au fost trimise unități de sprijin ale poliției Republicii Moldova. Ca urmare, la 20 iunie, prin atacul întreprins împotriva orașului de către Armata a 14-a care, practic, a ocupat localitatea, a avut loc o nouă intervenție fățișă și brutală în treburile interne ale republicii, ceea ce a imprimat conflictului un caracter extrem de periculos. Evenimentele menționate au avut loc în perioada în care Parlamentul Republicii Moldova este angajat într-o acțiune de mare amploare în vederea soluționării politice a conflictului din estul țării, prin stabilirea unui mecanism cu participarea directă a parlamentarilor în scopul efectuării controlului asupra înțelegerilor de încetare a focului și de dezangajare a forțelor, precum și prin apropiata dezbatere în Parlament a unui pachet de legi menite să definească statutul juridic al raioanelor răsăritene ale republicii. Îmi permit să vă transmit, în anexă, textele relevante ale hotărîrilor adoptate de Parlament în această privință.

Cotitura *gravă produsă ca urmare a intervenției Armatei* 14-a este de natură să blocheze realizarea înțelegerilor convenite, pune în pericol pacea și stabilitatea în zona de conflict și periclitează șansele reglementării politice în care s-a angajat plenar conducerea Republicii Moldova.

Totodată, aceste evoluții demonstrează încă o dată că prezența Armatei a 14-a pe teritoriul Republicii Moldova constituie un element destabilizator, generînd în mod direct escaladarea conflictului și constituind, în mare măsură, o piedică în calea eforturilor pentru soluționarea pașnică a conflictului.

O puternică îngrijorare ne provoacă frecventele declarații oficiale făcute în ultima vreme de conducerea Federației Ruse, inclusiv de președintele Boris Elțin și vicepreședintele Alexandr Ruțkoi, din care rezultă cu toată claritatea că ea nu este dispusă să renunțe la «drepturile» pe care de fapt și de jure nu le are într-un teritoriu ce nu-i mai aparține în urma destrămării fostului imperiu sovietic. În plus, amenințările deschise la adresa conducerii legale a Republicii Moldova, care este un stat independent și suveran, — la fel ca și amenințările la adresa altor conducători de state desprinse din fosta Uniune Sovietică — proliferate recent de conducerea rusă, îngrijorează opinia publică din republică, întrucît ele par să prefigureze și alte căi de amestec în treburile noastre interne, alte mijloace și metode specifice sistemului imperial comunist sovietic, pe care istoria l-a înlăturat, sperăm, o dată și pentru totdeauna.

Folosesc și acest prilej pentru a reconfirma hotărîrea Republicii Moldova de a acționa prin toate mijloacele pe care le are la dispoziție pentru a se ajunge cît mai urjent la soluționarea politică, pe cale pașnică, a conflictului din partea răsăriteană a Republicii. Îmi exprim convingerea că eforturile noastre în această direcție se vor bucura de înțelegerea și sprijinul ONU, al Dumneavoastră personal, al întregii comunități internaționale.

V-aș fi recunoscător, stimate domnule Secretar General, dacă ați avea amabilitatea să difuzați, această scrisoare membrilor Consiliului de Securitate al ONU, în calitate de document oficial.

AL DUMNEAVOASTRĂ SINCER,
MIRCEA SNEGUR,
PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău,
3 iunie 1992

Declarația conducerii Republicii Moldova

După cum a devenit cunoscut, în ziua de 20 iunie 1992, în cadrul ședinței Guvernului Federației Ruse a fost examinată chestiunea privind situația din raioanele nistrene ale Republicii Moldova.

Conducerea Republicii Moldova califică acest lucru drept un amestec grosolan în treburile interne ale statului nostru suveran și independent și declară un protest categoric împotriva acestor acțiuni ale guvernului Rusiei.

O asemenea cale, aleasă de autoritățile oficiale ale Rusiei, va conduce la escaladarea în continuare a conflictului și la împiedicarea soluționării lui pe cale pașnică.

Mircea SNEGUR,
Președintele
Republicii Moldova

Alexandru MOȘANU,
Președintele Parlamentului
Republicii Moldova

Apelul Președintelui Republicii Moldova difuzat la Radiodifuziunea Națională în dimineața zilei de 20 iunie 1992

«Stimați concetățeni,

Ieri, imediat după ședința comisiei mixte a Parlamentului Republicii Moldova pentru soluționarea pașnică a conflictului armat în raioanele de est, gardiștii-separatiști au deschis focul la Bender asupra sediului poliției. Poliția, terorizați continuu în aceste zile, mulți dintre ei fiind supuși torturilor, iar unii uciși mișelește, pur au putut rezista unor asemenea acțiuni criminale din partea gardiștilor, deaceea au spitalul, solicitînd ajutor. Ministerul le-a fost acordat și un prezent în orașul Bender întreprind măsuri pentru restabilirea ordinii constituționale.

Mă adresez locuitorilor din Bender, chemîndu-i să-și păstreze calmul, să evite ieșirea în oraș pînă la dezarmarea totală a formațiunilor banditești. Se desfășoară în vederea reinstaurării liniștii și asigurării protecției drepturilor omului. Benderul este un oraș multinațional al Moldovei independente, în care toți trebuie să trăiască și să muncească în pace și în înțelegere, așa cum a fost pînă la lichidarea structurilor legale ale puterii. Aceasta este dorința sinceră și nestrămutată a conducerii Moldovei, lucru pe care nu vor să-l înțeleagă liderii de la Tiraspol, care v-au adus în pragul deznădejdii. Vă chem să dați dovadă de înțelegere, precum v-am chemat întotdeauna. Îi rog, de asemenea, pe locuitorii republicii să fie vigilenți, să nu se lase provocați de zvonurile vehiculate de separatiști și difuzate de unele mijloace de informare în masă.

Conducerea republicii își exercită funcțiile și rămîne

Apelul Ministerului Apărării al Republicii Moldova

După cum transmite Agenția Moldova-pres, citînd Centrul de presă al Ministerului Apărării al republicii, în ziua de 20 iunie Ministerul Apărării al Moldovei a adresat un apel locuitorilor orașului Tiraspol, ofițerilor, subofițerilor și soldaților Armatei a 14-a. În apel, între altele, se spune:

Conducerea Republicii Moldova a întreprins toate măsurile pentru soluționarea pe cale pașnică a conflictului din raioanele răsăritene ale republicii. Grupul de aventurieri în frunte cu Smirnov, Marakuța, Karaman, Kițak și cu alți așa-zîși lideri, se încăpățînează, însă, cu înverșunare să soluționeze conflictul pe cale pașnică, continuînd absurdul război. Dar nu de destinul dumneavoastră se îngrijesc ei.

Astfel, în zilele de 19 și 20 iunie gardiștii și cazacii au atacat secția de poliție a orașului Bender, folosind mitraliere, aruncătoare de grenate și tehnică blindată. S-au înregistrat morți și răniți. Acest fapt ne-a făcut să adoptăm măsurile care se impun pentru curmarea acțiunilor criminale.

Cetățeni ai orașului Tiraspol,

Forțele Armate ale Moldovei nu au de gînd să atace orașul în care dumneavoastră locuiți, nimic nu vă amenință. Păstrați-vă calmul, boicotați activitatea criminală a organelor anticonstituționale ale puterii! Nu acceptați participarea la formațiunile banditești!

Noi avem năzuința să asigurăm existența unei Moldove democratice, independente, unice și indivizibile, în care să fie respectate drepturile omului, fără deosebire de naționalitate».

Vren

PESTE verdele M
dovei se varsă s
ge. Culorile ei cr
cute pentru pa
sînt amestecate
gloanțe și lacrimi
îngropate în pămî
Arde moșia. Ard
te și orașe cu răz
cini moldovenești. În suf
fierbe mînia. În pumn se a
nă ura. Cuvintele au deve
tranșee. Cu carne vie de b
bat se pune zăgaz poftelor
lup. Iar ei, deprinșii cu pî
străină, iar ne lovesc cu m
boiul. Ruși de dincolo și n
de aici țin în mînă același
tit cu care încearcă să ne
le din țară. Apasă pe acel
trăgaci. Poartă pe chip
aceeași stea și același cioc
Primesc soldă din visteria
aceluiași Kremlin.

Af

Ministerul Afacerilor Extern
tință cu profundă îngrijorare
intervenit în Republica Moldo
odată cu ultimatumul Armatei
unităților armatei ruse aflate p
ran și independent.

Prin aceasta, Armata a 14-a
tatea la care se angajase. De a
ține că este vorba de element
sîntem în prezența unei politi
guvernului legitim al Republ
oprire a proceselor democratic

Este un act grav, prin care
împiedice autoritățile de ordi
publicii Moldova să restabilea
de acțiunile gardiștilor și ale
anticonstituționale.

În mod surprinzător, asemen
tarea de către Parlamentul R
zile, în urma unor dezbateri
deputați din toate zonele repu
să conducă la o soluționare d
mijloace exclusiv pașnice, a s
ga Nistrului ale Republicii M
de fiecare dată cînd eforturil